

Ramen opknappen

Door Frank Sangers

Koop een Fisher en je weet één ding zeker: er is altijd ergens lekkage. Voor de volhouders komt er een moment dat je Fisher waterdicht is, totdat er weer ergens water binnenkomt. Het is niet anders, wanhoop niet, er zijn ergere dingen. Fishers kunnen lekken op de ramen, plaatsen waar hout op het polyester zit en er doorvoeren zijn en tenslotte op de loespoorten in de gangboorden. Dit artikel gaat alleen over het refitten van de ramen.

De originele ramen van een Fisher

Zijn van geanodiseerd aluminium. Oudere ramen hebben meestal een vlekkerig uiterlijk, waar beperkt wat aan is te doen. Aluminium is zacht en gevoelig voor krassen. Probleem is verder dat er meestal RVS bevestigingsmateriaal is gebruikt (schroeven, verbindingstukjes) of de ramen zijn gepopnageld. Het glas is van origine 5 mm dik gehard glas en is zeer sterk. Maar als het kapot gaat springt het in honderden stukjes uit elkaar. Dus vooraf voorzichtig zijn met aluminium én het glas. De originele ramen zijn nergens meer nieuw te koop. Reparatie van schuiframen kan professioneel worden gedaan, maar is kostbaar.

Lekkage bij de ramen

De meeste Fishers zijn gebouwd in de 70-er jaren en veel ramen zijn nog de originele. Dat geeft twee problemen: de originele kit is zo ver verouderd, dat deze niet meer goed werkt en binnen lekkage geeft. Sommige ramen zijn met siliconenkit vastgezet, maar de meeste met een butylachtige (stopverf) kit. Het andere probleem: schuiframen werken niet meer of niet meer goed, het schuifcanvas is weggeteerd of niet meer aanwezig. Ook bij de schuiframen treedt lekkage op omdat het 'waterkerende binnenschot' niet meer goed waterdicht is. Komen er aan de buitenkant golven tegen aan, dan is het binnen waterballet via de onderkant van het waterkerende schot. Kijk dus eerst goed wat er precies lekt. Een snelle verbetering kan helpen: buiten rondom tussen polyester en aluminium raamlijst een dun hoekje Sikaflex aan te brengen. Nu is de ruimte tussen raam en polyester weer dicht. Na een paar jaar komt de ellende weer terug. In deze handleiding gaan we ramen uit de boot halen, deze uit elkaar halen, schoonmaken en weer vakkundig in elkaar zetten. Om dan de ramen weer op waterdichte manier terug te zetten in de boot. Het is een forse klus: neem er de tijd voor.

Fase 1: ramen er uit halen

Ramen die je wilt opknappen en gangbaar wilt maken moeten er uit. Doe het volgende:
1 Merk de ramen met afplakband (bijvoorbeeld SB1, SB 2 enz. en maak een tekeningetje wat waar zit). Markeer ook de aluminium binnenrand. NB Zet er ook bij: BOVEN / ONDER (pijl-tjes kan ook). Hou het betreffende raam bij de betreffende binnenlijst.

2 Haal aan de buitenzijde de zwarte pees weg (bewaars een stukje voor de maat van de nieuwe). Zitten er schroeven in, draai deze allemaal er uit. Laat ze even schrikken: schroevendraaier er op, kleine tik met de hamer, losdraaien. Als er popnagels in zitten: deze allemaal onthoofden (boor er op, kijk uit dat je boor niet uitschiet). Schroeven/popnagels zitten in de binnenlijst vastgedraaid/vastgezet. Deze zit aan de binnenkant rond het raam. Maak een bakje met het oude spul (schroeven, rubber, enz.).

3 Neem een nieuw en scherp plamuurmes, duw dit voorzichtig tussen polyester er raam

(eerst rondom proberen het kit door te snijden). Probeer beweging in het raam te krijgen (eventueel kan een twee persoon van binnenuit voorzichtig duwen). Als het raam er uit is dit veilig neerleggen.

4 Steek overtollige kit op het polyester weg (beitel), kijk uit voor krassen. Verwijder de oude kit direct (vooral oude butylkit is soms nog erg plakkerig). Maak schoon met remmenreiniger en oude doek of probeer andere oplosmiddelen.

5 Plak met stevig plastic het raamgat af. Gebruik goed (af)plakband. Je kunt Duck tape gebruiken, maar dan moet je later wel de lijmresten verwijderen (ook weer met remmenreiniger). Zeker als je boot buiten ligt en niet verder is afgedekt de gaten goed waterdicht maken.

Fase 2: ramen schoonmaken en uit elkaar halen

Eerst een opmerking: De vaste ramen liever niet uit elkaar halen, tenzij je zeker weet dat ze lekken. Eventueel kun je ze aan de buitenkant rondom opnieuw kitten met zwarte Windows Seal (den Braven). Werk nauwkeurig: plak alles goed af en haal overtollige kit direct weg met doekje met terpentine. Mochten ze toch serieus lekken, dan uit elkaar halen en opnieuw rubberen en kitten (zie verderop).

Zorg voor een prettige werkomgeving (tafel, werkblad, werkbank, goed licht) en ga, als dat mogelijk is, er bij zitten.

De schuiframen lopen waarschijnlijk niet meer goed omdat het ooit ingelijmdde canvas is verhard. Daarom moeten ze grondig onderhanden worden genomen om ze weer soepel te laten glijden en bovendien weer waterdicht te krijgen.

Splitsen van het raam

Elk raam bestaat uit twee delen: de boven en onderkant. Deze twee delen zitten in het midden aan de zijkant aan elkaar vast met een aluminium koppeldeel (zit in het profiel).

1 Breng op de schroeven van de koppeldelen een druppel dieselolie aan en laat een dag intrekken. Volgende dag: probeer de schroeven los te draaien (schroeven weer laten schrikken). De kans is groot dat je de schroeven niet los krijgt. Dan uitboren.

2 Probeer voorzichtig of er beweging zit in de onder- en bovenhelft. Een schuifraam bestaat uit een schuifdeel en een vast deel. Het vaste deel zit meestal aan één kant gelijmd met een soort dubbelzijdig plakband, aan de binnenkant zit een rubberen pees (kun je er zo uittrekken). Geen beweging, spuit remmenreiniger op het gelijmdde deel. De remmenreiniger (echt een wondermiddel) lost de lijm direct op.

3 Geen beweging? Maak dan een wig van twee stukjes dun multiplex, samen net iets groter dan de maat tussen de onder- en bovenlijst. Duw beide stukken multiplex naar beneden en je ziet dat de kieren tussen onder en bovendeel groter worden. Doorzetten, maar voorzichtig.

4 Als de onder en bovenhelft los zijn: vaste ruit er uit halen, schuifruit ook. Ze zijn erg vies, nu begint het schoonmaken.

Schoonmaken van het raam en aluminium

Hou alles van één raam bij elkaar, anders zoek je je later het ongens. Daarom even merken (sticker of afplakband).

1 Schraap alle troep (kit, glijstrip, lijm, kit, dubbelzijdig plakband) weg. Gebruik eventueel een lijmoplosmiddel. Wegschrapen oude 'Bisonkit' kan ook met een kleine schroevendraaier. De profielen moeten goed schoon worden. Deze 'Bisonkit' is waarschijnlijk een tweecomponentenlijm, lastig te verwijderen.

2 Met staalwol 0000 de binnenzijde van de profielen schoonmaken, eventueel iets terpentine als glijmiddel gebruiken. Soms moet je een kleine schroevendraaier gebruiken om de oude troep er uit te krijgen. Wat ook werkt: schuurpons of schuurmatje. Buitenzijde: alleen met staalwol 0000. Pas op dat je niet probeert alles hoogglanzend te maken: je haalt dan de geanodiseerde laag van het aluminium weg. Nieuw wordt het toch niet.

3 Koppelstukjes: als deze nog goed zijn: schoonmaken, nieuwe RVS schroefjes kopen (platte kop).

4 Glaswerk: voorzichtig reinigen, probeer wat het beste werkt. Ook hier kan weer remmenreiniger, Dasty of ander middel nodig zijn. Voorzichtig met kunststof schuurponsje schoonmaken kan ook, gebruik nooit schuurpapier voor glas. Een goede cleaner wil ook werken. Beetje proberen dus!

Fase 3 Voorbereiden om alles weer in elkaar te zetten

Je hebt een aantal zaken nodig die je waarschijnlijk eerst moet bestellen of kopen. Aan het eind van deze handleiding staan internetadressen van leveranciers. Je kunt bij twijfel eerst samples opvragen (meestal gratis).

Vastzetten beide raamdelen: de verbindingsblokjes (alu) met bijbehorende boutjes (platte kop, zoals er uit kwam). Eventueel nieuwe verbindingsblokjes maken van massief aluminium. Bijbehorende draad tappen.

Vaste ramen

- In de onderzijde van het profiel waar het vaste raam in komt: **4mm schuimrubber** (27100904 Rubbermagazijn). Ontvetten, dan vastplakken (plakstrip aan de onderkant in de bodem van het profiel)
- Raam voorzien van **U-profiel (rubber)**: 21101205 (Rubbermagazijn). Levertijd 2/3 dagen.

Schuiframes

- Voorzien van **gevlokte rubberstrip FWR168** (Flocked line strip. 25mm wide x 2mm, Seals+Direct). Deze strip heeft geen plakband, daarom met bijv. Sikaflex291i in profiel lijmen. Levertijd ca. 1 week (Engeland).
- Voorzien van **extra afdichtende rubberstrip** aan buitenzijde (verticaal en onderin, zie tekening). Bij Seals + Direct: **OWS778 (Opening/Sliding Window Seals)**

Koppelstukjes

- Als de koppelstukjes het niet hebben overleefd dan moet je nieuwe (laten) maken. Een

klusje voor handige jongens of deskundigen. De maten moeten exact zijn. Er moet ook schroefdraad in worden getapt. Nieuwe RVS boutjes met platte kop.

Plaatsen ramen

- Je gebruikt voor de ramen geen kit, maar **insealband**. Is soort dun schuimrubber met aan één kant waterbestendig plakband. Dit plak je op de buitenrand. Let er op dat je in de bochten het plakband niet teveel uittrekt (maar ook niet op de rechte stukken). Aan het eind klein beetje overlappend werken. Dit is een fantastische manier om je ramen snel goed waterdicht te krijgen.

- Zorg voor goede RVS schroefjes met platte kop, zie wat je er hebt uitgedraaid. Het is goed mogelijk dat verschillende maten zijn gebruikt (stuurhuiswand is dunner dan kajuitwand).

Platte schroefkopjes zijn belangrijk, anders krijg je later de afdekpees er niet mooi op!

NB: de schroeven in het stuurhuis zijn korter dan in de kajuit: het polyester van het stuurhuis is dunner.

Fase 4 In elkaar zetten raam

1 Oefen eerst even 'droog': kijk hoe alles in elkaar hoort te zitten en bekijk goed welk rubber waar komt. Controleer of de koppelstukken passen (ook de boutjes).

2 Ontvet profiel (remmenreiniger) en glas.

3 Breng 4mm schuimrubber aan in bodem profiel vaste raam.

4 Breng U-profiel aan rond vaste raam (drie zijden). Niet kitten.

5 Eerst gevlokte rubberstrip in twee delen (onder/boven) op maat maken. Waar de bochten zitten: van te voren met holpijp gaatjes maken, dan gaat de gevlokte rubberstrip makkelijk de bocht om.

6 Breng gevlokte rubberstrip aan in schuifdeelprofiel. Alleen onderin/bovenin/achterkant. Dit met Sikaflex 291i zwart doen. Vies werkje, werk nauwkeurig. Met schroevendraaier of roerstokje aandrukken.

7 Zet nu alles in elkaar, draai boutjes van de koppelstukken vast.

8 Vaste raam kitten met Windows Seal Plus Zwart. Probeer wat je handig vindt: evt.

afplakken met afplakband. Zet een kraagje (zie tekening) tegen raam, pers eerst wat kit tussen het profiel. Je vult het nu op met Windows Seal. Verwijder overtollige kit, zorg dat het strak is geworden (later krijg je de overtollige kit bijna niet netjes weg). Afwateringsgaten laat je open.

9 Laat nacht drogen.

10 Na droging kun je het schuifraam testen.

11 Zet de extra afdichtende rubberstrip aan de buitenkant, je klikt het zo in de gleufjes.

Horizontaal aan het eind schuin wegsnijden.

12 Plaats bij het raam met het schuifdeel de 'waterkering' weer aan de binnenkant. Ook met insealband waterdicht maken. Nieuwe boutjes met platte kop gebruiken, evt opnieuw tappen. Kan ook als het raam er weer in zit.

Fase 5 Terugplaatsen raam

Nadat alle kit goed droog is en je zeker bent van goed resultaat, gaat het raam er weer in. De insealband heb je al thuis aangebracht. Het vaste deel zit altijd aan het voorste deel van het raam. Polyester nog even goed ontvetten.

- Je hebt hulp nodig van iemand die de aluminium lijst binnen vasthoudt en tegen de wand duwt.

- Je haalt het plakband van het insealband af.

- Duw het raam op zijn plek.
- Zet alle schroeven er in. Eerst op de hoeken, dan om en om. Draai de schroeven in meer rondenvast. Voor de zekerheid doe je iets grijze of zwarte Sikaflex aan de schroef, zo blijft het gat wat je in de insealband prikt met de schroef waterdicht.

Aanvullende informatie

Waar bestel je de verschillende onderdelen?

[Seals + Direct](#) (UK) Goede service, snelle verzending. Vraag (gratis) catalogus aan en evt. proefstukje(s) via online verzendformulier.

[Rubbermagazijn](#) (NL) Goede service, snelle verzending. Je kunt hier ook proefstukje(s) aanvragen.

[Window Seal Plus \(Den Braven\)](#), bij bouwcenters. Is een mooi product, blijvend elastisch, UV,- weer- en waterbestendig, hardt onder invloed van de luchtvochtigheid uit tot elastisch rubber. Gebruiken we hier om glas af te dichten.

[Sikaflex 319i](#) Bij iedere watersportzaak, is polyurethaankit die wordt gebruikt om te lijmen, isoleren en af te dichten. Bijvoorbeeld [hier](#) te koop. Gebruiken we hier vooral als lijm.

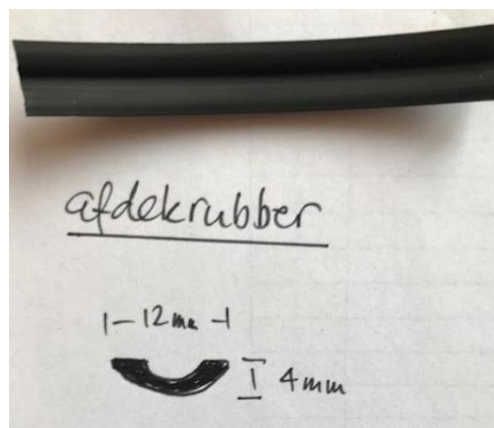
Afdekrubber (buitenkant ramen): De maat is 12mm x 4 of 4,3 mm. Onder andere bij [Seals + Direct](#) (nr SCS288) of bij [Westers Nautic](#) in Sneek (even bellen).

[RVS-Land](#) heeft vele maten schroeven en ander RVS.

Insealband bij meerdere watersportzaken te koop, of [hier](#) Let op de maat (waarschijnlijk heb je de 12mm breedte nodig; koop bij meerdere ramen een rol (plm 25 euro).

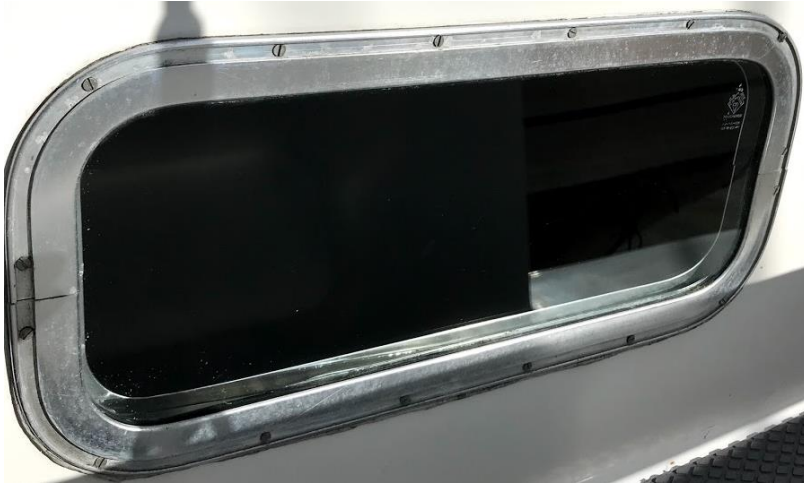
Insealband

Afdekrubber (afdekrubber)

Foto 1

De zwarte pees verwijderen, schroeven of popnagels komen tevoorschijn.

De schroeven of popnagels gaan door het polyester en zitten vast in de lijst die rondom het raam zit (binnenzijde). Deze lijst eerst weghalen voordat je het raam er uit duwt. Markeren.

Eerst schroeven losdraaien of popnagels uitboren. Aluminiumlijst binnen komt los, eerst weghalen. Nu met scherp plamuurmes kit rondom doorsnijden en voorzichtig het raam loswrikken, eventueel van binnenuit beetje meehelpen.

Verwijder nu direct de kit, met beitel of plamuurmes. Polyester ontvetten met remmenreiniger, eventueel polishen en daarna weer ontvetten.

Zorg dat de ramen goed weerbestendig zijn dichtgeplakt, gebruik stevig plastic en goed waterbestendig plakband. Als dat kan, doe dan plastic zeil om de boot.

Gemerkt vast/schuifraam voor het uit elkaar halen.

Eerst alle oude kit verwijderen. Hier is ooit butylkit gebruikt. Zie verwijderen kit achterin deze handleiding.

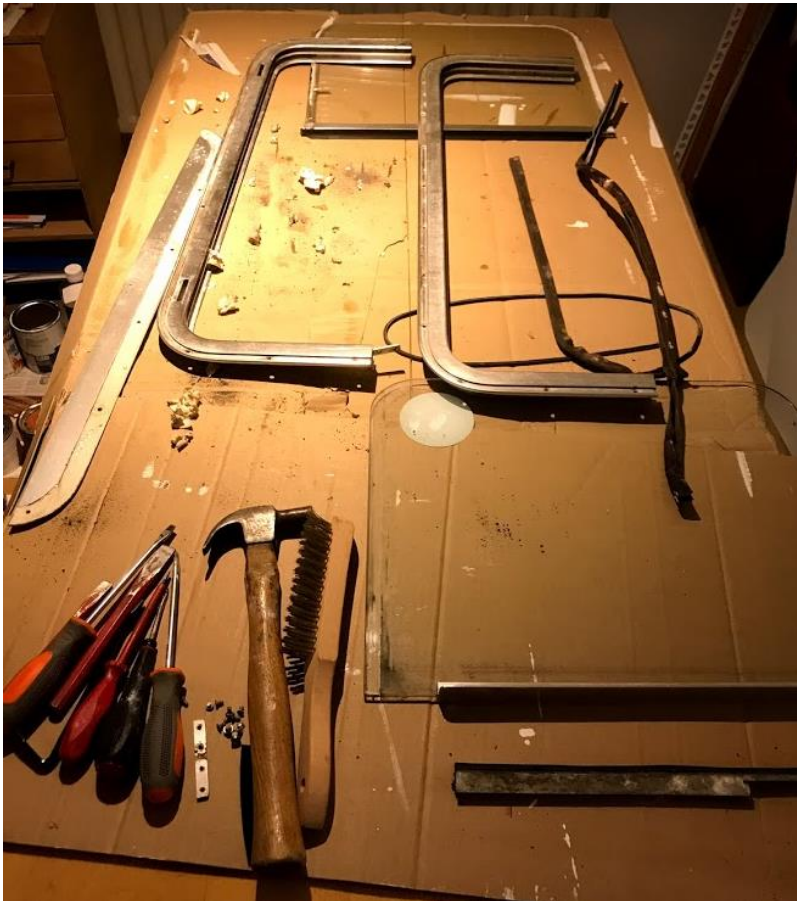
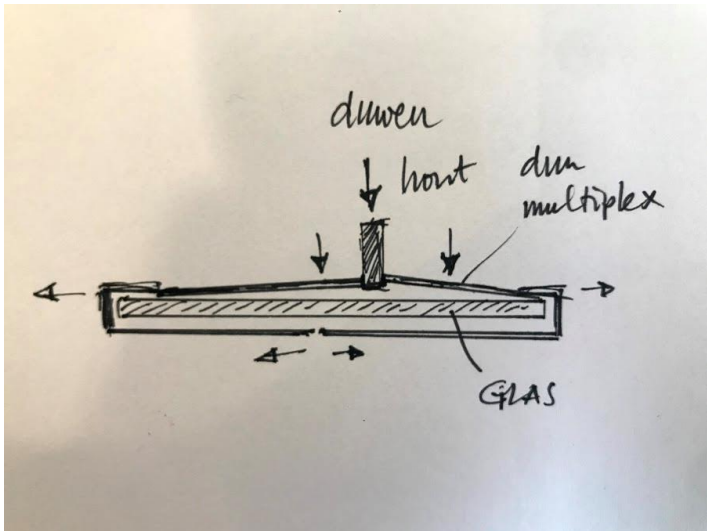
Maak de koppelstukken los; eerst tikje op schroeven geven. Als uitdraaien niet lukt uitboren.

Voorzichtig aanwezige kit/plakband doorsnijden met scherp (nieuw) plamuurmes.

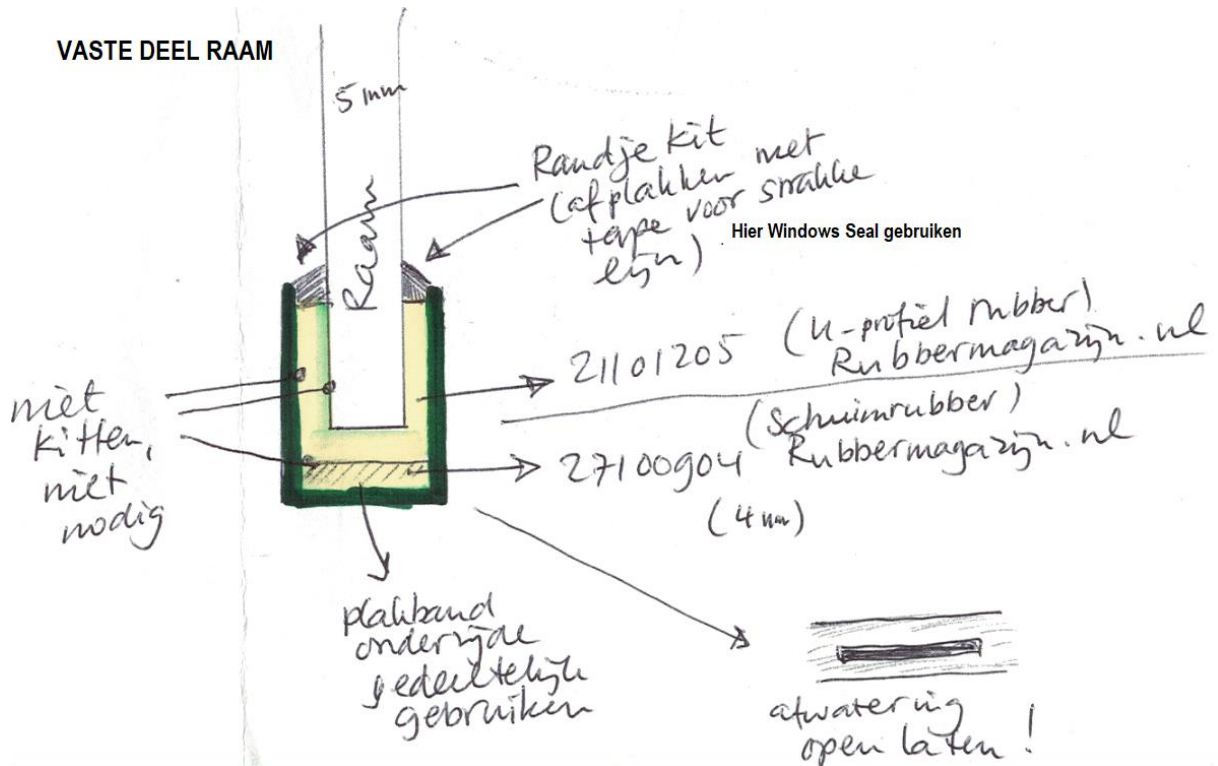
Het splitsen van het raam met behulp van multiplex en plankje. Ga voorzichtig te werk, glas moet heel blijven! Duw er stukje karton tussen! Eventueel vlak voordat je duwt remmenreiniger in randen spuiten (lost evt. plakband op). Zie tekening.

Uit elkaar gehaald raam, voordat de schoonmaak is begonnen.

Alabastine Super vloerafbijs helpt mee lijmresten van het plakband waarmee het glas was gelijmd op te lossen.

Schoongemaakte onderdelen, voor montage glas/schuifraam. Zorg dat alles is gemerkt.

Eerst alles passen voordat je de ramen weer in elkaar zet.

Om beide helften goed tegen elkaar te krijgen gebruik je lange lijklemmen. Vergeet niet de schroefjes in de koppelstukjes te draaien.

Hier is het Insealband op de buitenlijst aangebracht.

Hier is het afdekrubber van het schuifraam aangebracht (links en bovenin). Het afdekrubber

voorkomt inwateren. Je kunt het zo in de gleuf duwen.

De waterkering aan de binnenzijde van het schuifraam moet ook goed dicht zijn (gebruik weer insealband), soms is het nodig om extra bevestiging aan te brengen. Hier zijn twee extra boutjes aangebracht.

Ramen klaar voor herplaatsen in de boot...

NOG WAT INFO...

Wat is remmenreiniger?

Een remmenreiniger is een zeer krachtige reiniger en ontvetter die vuil, vet, olie en remvloeistof adequaat en snel verwijdert van veel onderdelen. Het is - zoals de naam al zegt - met name bedoeld voor de reiniging van remonderdelen, maar je kunt er nog veel meer mee. Het is een echte alleskunner! Pas echter wel op met plastic en rubberen onderdelen, want die zijn niet bestand tegen deze vloeistof.

Met een remreiniger kun je diverse onderdelen perfect en supersnel reinigen en ontvetten. Het wordt in de autobranche gebruikt om... remmen te reinigen. Het is goedkoop (2 euro per spuitbus).

Let op!

Wanneer je slechts kleine hoeveelheden vuil, vet of olie wilt verwijderen, gebruik dan een doek met daarop wat remmenreiniger. Ventileer goed, remmenreiniger verdampt zeer snel. Het is zeker geen fris spul (bevat aceton en benzine). Zie [veiligheidsblad](#).

REVISIE SCHEEPSRAMEN

Naarmate uw scheepsramen ouder worden en de technische staat verslechtert, dan is het soms wenselijk om de beglazing in een heel nieuw rubberen jasje te steken.

Een gehele revisie is een ingrijpende gebeurtenis en vergt ervaring, vakkennis en een goede planning. Daarom bent u voor een revisie bij ons aan het goede adres.

Indien u handig bent en de nodige tijd en geduld heeft, kunt u uw scheepsbeglazing zelf reviseren. De materialen en rubbers die u hiervoor nodig heeft, kunt u bij ons kopen. Wij kunnen bijna elk rubber leveren. Mochten wij een rubber die u zoekt niet in ons assortiment hebben, dan gaan wij hiernaar op zoek voor u.

Wanneer u liever heeft dat de revisie van uw beglazing door een vakman wordt gedaan, dan kan dat ook. Wij doen dit graag voor u. Na een revisie door ons, is uw scheepsbeglazing weer als nieuw. Tekst: [Flevoscheepsbeglazing, Almere](#)

Verwijderen kit

Wanneer je lijsten e.d. gaat vervangen of jouw ramen gaat vernieuwen sta je altijd voor het probleem: hoe verwijder ik de oude kitresten. Allereerst probeer je met een houten spatel (een ijzeren plamuurmes beschadigt de lak en aluminium) zoveel als mogelijk de dikke oude kit wat los te maken en die er vervolgens met de hand voorzichtig af te trekken; met de houten spatel kun je dat loslaten van de kit verbeteren. Maar uiteindelijk blijven er resten achter die moeilijk te verwijderen zijn.

Butylkit

Draai van de al verwijderde kit een balletje en dep daarmee over de achtergebleven resten. Het is even een handigheidje maar je zult zien dat die resten zich aan het balletje hechten en vervolgens – omdat de hechting van kit op kit sterker is – van het paneel loskomt. Hierna alles goed ontvetten.

Siliconenkit

Soms zijn scheepsramen met siliconenkit bevestigd. Pech, want het gedraagt zich als sterke lijm en is bovendien heel lastig te verwijderen. Delen siliconen voorzichtig mechanisch verwijderen (wegsteken), de rest verwijderen met siliconenoplosmiddel (bouwmarkt). Het moet echt allemaal worden verwijderd omdat op siliconenresten niets zal hechten.